

اپوزیسیون دولت نیستیم

روز گذشته نشست علنی بررسی و ارزیابی نحوه اجرای سال اول قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران در مجلس با حضور مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور و برخی وزرا و معاونان وزرا برگزار شد. در این جلسه پزشکیان و محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس به همکاری دولت و مجلس در پیشبرد اهداف برنامه هفتم هم در سخنان‌شان اشاره کردند. پزشکیان در بخشی از سخنانش گفت: «ما در دولت جناحی، سیاسی و گروهی عمل نکردیم و در نهاد ریاست‌جمهوری سعی کردیم حتی کسی را اضافه بر آنچه بود توسعه ندهیم». وی در بخش دیگری از سخنانش تصریح کرد: «آقای اژه‌ای رئیس قوه قضائیه اعلام کردند که برای حل تمامی مشکلات، حاضر به برگزاری جلسه هستند از این طریق روند تجاری از زمینه حقوقی و قضایی در راستای سرمایه‌گذاری امن برقرار می‌شود. عزم و اراده در سران کشور وجود دارد. دکتر قالیباف نیز به صورت مداوم پیگیری می‌کنند تا مشکلات حل شود از این رو ضروری است تا این تفاهم و توافق در کل بدنه جاری باشد. هر کسی بتواند در این جامعه مشکلی را حل کند در واقع مشکل جامعه را حل کرده است. خیلی مواقع مطرح می‌شود که بنده افراد خودم را به کار می‌گیرم در حالی که بنده معتمد افراد توانمند باید به سر کار بیایند.» وی در ادامه به بیان وضعیت کشور در حوزه‌های مختلف و فعالیت دولت برای حل مشکلات پرداخت و تصریح کرد که «هر آدمی که توانمند است باید بگذاریم بیاید سرکار. اگر به مردم ثابت کنیم که خدمتگزار آنها هستیم مردم به ما کمک می‌کنند.

همچنین محمدباقر قالیباف در ادامه با بیان اینکه شخص دکتر پزشکیان در زمان تنظیم برنامه دخیل بوده و مسئولیت کمیته سلامت را داشته است، گفت: «در زمان انتخابات نیز ایشان به مردم و همه قول داد که برنامه‌اش بر مبنای برنامه هفتم باشد. ما نیز در مجلس برنامه خود را برنامه هفتم می‌دانیم و این اتفاق مبارکی است. روزی رابه خاطر بیابورید که دولتی می‌گفت برنامه نوشتن، مسئولیت مجلس نیست اما امروز هماهنگی و همدلی برای تدوین آن به وجود آمده و همه یکدست متعهد به برنامه هستیم.» وی در ادامه با بیان اینکه بسیاری از نخبگان و اندیشکده‌ها علی‌رغم ایرادات موجود در برنامه، ادعان دارند که این برنامه دقیق‌ترین و قابل‌اجراترین برنامه نسبت به سایر برنامه‌های توسعه‌ای کشور بوده است. رئیس قوه مقننه همچنین با بیان اینکه جمع حاضر از بنده به عنوان یک خدمتگزار گرفته تا رئیس‌جمهور و چه تک تک وزرا و نمایندگان، نباید در موضع اپوزیسیون صحبت کنیم، گفت: «همه مسئول هستیم و امروز زیر یک سقف نشسته‌ایم و حل مشکلات نیز بر عهده ماست و باید بر چگونگی انجام کار متمرکز شویم. اگر عدالتخواه و به فکر مستضعفان و ایران هستیم و می‌خواهیم به داد محرومان برسیم و ایران سرفراز و قوی داشته باشیم و اگر قصد داریم راه شهدا را برویم و به جوانان و نسل آینده ظلم نکنیم، باید خروجی درستی تحویل دهیم، ما باید به سند امروز متعهد شویم. هر فعالیت خارج از سند به معنای بی‌وفایی به انجام کار است؛ چه از طرف مجلس باشد و چه دولت. حتی بخش خصوصی و نخبگان جامعه باید بر این اساس حرکت کنند چرا که برنامه هفتم میثاق ملی همه ماست.» قالیباف همچنین با تأکید بر اینکه در مسیر اجرای برنامه، چگونگی کار برای ما مهم است و باید در این مسیر پیش برویم، ابراز داشت: «اگر این کار را نکنیم دچار مشکل می‌شویم، ما باید محکم بایستیم و تصمیمات شجاعانه و مدبرانه بگیریم حتی اگر این تصمیمات تلخ باشد. ما باید پشت هم بایستیم و با خرد جمعی کار را انجام دهیم.» در این جلسه از سوی دولت برای تشریح فعالیت دولت در مسیر تحقق برنامه هفتم، افرادی مانند غلامرضا نوری قزلبج، وزیر جهاد کشاورزی، محمدرضا ظرفر قندی وزیر بهداشت و درمان، و حسین سیمایی صراف، وزیر علوم و زهرا ابهر و زائر، معاون امور زنان و خانواده و سعید شجاعی، معاون برنامه‌ریزی، نوآوری و هوشمندسازی وزیر صمت حضور داشتند و به تبیین عملکرد مجموعه تحت مدیریت‌شان پرداختند. در برابر هم نمایندگانی مانند رضا علیزاده، رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس، محسن زنگنه، رئیس کمیته نظارت بر اجرای برنامه هفتم در مجلس، علیرضا سلیمی، عضو هیات رئیسه مجلس، احسان قاضی‌زاده هاشمی، حمید رسایی، مرتضی آقاچه‌رانی و... به بیان انتقادانشان نسبت به عملکرد دولت پرداختند که گاهی با تندی بسیاری همراه بود. در این بین عباس گودرزی، سخنگوی هیات رئیسه مجلس در نشست رسانه‌ای اعلام کرد: «میانگین عملکرد دولت ۶۸/۳۷ درصد بوده، که به تفکیک در امور زیربنایی ۳۵/۳۷ درصد، در امور عمومی ۴۳/۸۰، در امور فرهنگی و اجتماعی ۳۵/۵۰ و در امور اقتصادی ۳۷/۲۹ درصد است.»

لایحه تغییر جمعیتی؟

بررسی آنچه طی ۵ سال پیرامون تشکیل سازمان ملی مهاجرت گذشته است

تکس: The New York Times

فرهاد فخرآبادی

خبرنگار گروه سیاست

پنج سال از روزی که اولین لایحه دولت پیرامون تشکیل سازمان ملی مهاجرت به مجلس فرستاده شد می‌گذرد. در این مدت ایران سه رئیس‌جمهور به خود دیده و همچنان خبری از تشکیل این سازمان نیست و حالا تحولاتی در حال رخ دادن است که نگرانی‌هایی را درباره تشکیل این سازمان ایجاد کرده است. هر چند ماجرای اتباع موضوعی اجتماعی است اما در ایران به نظر می‌رسد ماجرا به سمت و سویی پیش رفته که سیاسی شده است؛ موضوعی که شاید منجر به این شود که باز هم مسعود پزشکیان وارد شده و مانع از سرایت

نگاه
کارشناس

حشمت‌الله فلاحت‌پیشه رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس دهم:

پزشکیان باید درخواست استرداد لایحه سازمان ملی مهاجرت را بدهد

اردیبهشت ۱۳۹۳ و قرار گرفتن یک بند در این سیاست‌ها پیرامون موضوع اتباع، استارتی برای تدوین ساز و کار جدید در این حوزه می‌شود. پس از ابلاغ این سیاست‌ها، از سال ۹۷ تا به امروز کار روی این موضوع در چند مرحله ادامه داشته و به نظر می‌رسد همچنان هم ادامه خواهد داشت.

تأسیس «سازمان ملی مهاجرت کشور»: در اردیبهشت سال ۱۳۹۷، جلسه شورای عالی اداری کشور، مصوبه‌ای مهم درباره موضوع اتباع دارد؛ مصوبه‌ای که در آن آمده بود: «سازمان ملی مهاجرت کشور، با شخصیت حقوقی مستقل و وابسته به وزارت کشور تأسیس می‌گردد.» و برای این موضوع، وزارت کشور مامور می‌شود با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور و سایر دستگاه‌های ذیربط در امور اتباع بیگانه، لایحه تشکیل سازمان مذکور را تهیه کند.

لایحه تشکیل سازمان ملی مهاجرت: ۱۹ ماه بعد، ابتدای آذرماه ۱۳۹۸ لایحه «تشکیل سازمان ملی مهاجرت» از سوی وزارت کشور، تهیه شده و در دستور کار کمیسیون سیاسی-دفاعی هیئت دولت قرار می‌گیرد تا بررسی در این کمیسیون روی موضوع آغاز شده و تیرماه ۱۳۹۹، این لایحه در اختیار هیئت دولت قرار گرفته و سرانجام در شهریور همان سال، لایحه در هیئت دولت تصویب شده و به مجلس یازدهم ارسال می‌شود.

طرح سازمان ملی اقامت: در حالی که همراه ۱۳۹۹، لایحه تشکیل سازمان ملی مهاجرت به مجلس یازدهم فرستاده می‌شود اما ۱۹ ماه خبری از این لایحه نمی‌شود تا اینکه فروردین ۱۴۰۱، خبری منتشر می‌شود مبنی بر اینکه در مجلس، اتفاق جدیدی برای لایحه ارائه‌شده توسط دولت افتاده و لایحه ارسال شده، تبدیل به طرح تأسیس سازمان ملی اقامت شده است. این طرح ۴۲ ماده‌ای، در روزهای پایانی فروردین ۱۴۰۱ در صحن علنی اعلام وصول شده و کلیات آن در آبان‌ماه همان سال به تصویب مجلس می‌رسد. موضوع مهم در این ارتباط، مربوط به اسفند ۱۴۰۱ است که تعدادی از نماینده‌ها درخواست می‌دهند این طرح شامل اصل ۸۵ شود؛ موضوعی که در صحن رای نمی‌آورد. از اسفند ۱۴۰۱ تا پایان دوره مجلس یازدهم، چیزی نزدیک به ۱۴ ماه دیگر هم می‌گذرد و باز هم تحول جدیدی در این ارتباط رخ نمی‌دهد تا بدین ترتیب، لایحه‌ای که دولت حسن روحانی در مهرماه ۹۹ به مجلس یازدهم فرستاده بود، ۴۵ ماه در مجلس یازدهم سرگردان باشد اما با آغاز دوره دوازدهم مجلس، یک بار دیگر «طرح تأسیس سازمان ملی اقامت» در دستور کار قرار می‌گیرد تا ماجرای ۴۵ ماهه ادامه پیدا کند.

استرداد لایحه دولت روحانی: با شروع به کار دولت مسعود پزشکیان، در همان هفته‌های ابتدایی،

یافتن رویاها و دیدگاه‌های اقلیت بر اکثریت شود. به‌طوری‌که اخیراً کامل تقوی‌نژاد، دبیر هیئت دولت، مخالفت دولت با این موضوع را به صورت رسمی اعلام کرده و گفته است: «دولت با این موضوع مخالف است. امروز نیز (۲ آبان) در جلسه دولت درباره آن بحث کردیم و مقرر شد لایحه ۱۱ ماده‌ای که وزارت کشور طی الزام برنامه اعلام کرده است، در دستور کار قرار بگیرد.»

از طرح تا لایحه

نگاهی به قوانینی که در ایران وجود دارد نشان می‌دهد که قانونگذاران عصر معاصر، نزدیک به یک قرن پیش درباره موضوع اتباع دست به کار شده و در هشتمین دوره مجلس شورا، قانونی را در سال ۱۳۱۰ در ۲۲ ماده تصویب کردند؛ قانونی که همچنان وجود دارد اما ابلاغ «سیاست‌های کلی جمعیت» از سوی مقام رهبری در

کردم. دولت، لایحه را برای رفع یک آسیب داده است. چون الان ایران براساس آمار، پناهنده‌پذیرترین کشور نیست. من یک آمار بدهم. مجموع پنج شش قدرت دنیا، به اندازه ایران پناهنده ندارند. این در حالی است که درآمد ناخالص داخلی آنها چند صد برابر ایران است و برای ایران، این موضوع تبدیل به یک معضل شده است؛ طوری که همین حالا که اخراج‌ها صورت گرفته است، خود مقامات مسئول اعتقاد دارند که به‌رغم اخراج‌های گسترده یک سال اخیر، هنوز فقط یک چهارم افرادی که باید اخراج می‌شدند، از ایران اخراج شده‌اند. دولت می‌خواهد این موضوع را ساماندهی کند. به‌خصوص اینکه بعد از طالبان، حتی ترکیب جمعیتی که به ایران آمدند، به شبیه خطرناکی تبدیل شد که نمونه آن را ما در طول جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل دیدیم. ولی اتفاقی که الان افتاده این است که عده‌ای همواره از این موضوع استفاده می‌کنند برای اینکه ماده ۹۸۰ قانون مدنی کشور را دور بزنند. ماده ۹۸۰ قانون مدنی کشور که قبل از انقلاب هم بوده و ماده‌ای قوی است که همه کشورها هم چنین ماده‌ای را دارند، در این ماده آمده است: «کسانی که به امور عام‌المنفعه ایران خدمت و یا مساعدت شایانی کرده باشند و همچنین اشخاصی که دارای عیال ایرانی هستند و از او اولاد دارند و یا دارای مقامات عالی علمی و متخصص در امور عام‌المنفعه می‌باشند و تقاضای ورود به تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران را می‌نمایند در صورتی که دولت ورود آن‌ها را به تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران صلاح بداند بدون رعایت شرط اقامت ممکن است با تصویب هیئت وزیران به تابعیت ایران قبول شوند.» براساس این ماده، فقط دولت و هیئت وزیران اختیار اعطای اقامت دائم را دارد؛ آن هم فقط به افرادی که خدمات عام‌المنفعه وسیعی ارائه می‌دهند. به عبارتی آن چیزی که تحت عنوان کیفی کردن مهاجری در دنیا وجود دارد، در قانون ایران هم پیش‌بینی شده است ولی الان در اینجا، یکی از خطرناک‌ترین مواردی که اضافه شده است، این است که افرادی که طرح دادند، می‌خواهند این اختیار ماده

۹۸۰ را از هیئت وزیران گرفته و به سازمان ملی مهاجرت بدهند و بعد آدم خودشان را آنجا بگذارند و آن آدم خودشان شروع به دادن اقامت‌های سه‌ساله، پنج‌ساله، ویژه و تابعیت کند. جالب این است که هیچ‌گونه شرطی که برای پذیرش مهاجران کیفی یا مغزها صورت می‌گیرد، اینجا دیده نمی‌شود. موضوع

اساسی دیگری که وجود دارد، این است که این افراد، اصلاً شایستگی و اهلیت لازم را ندارند و الان این لایحه دولت را بهانه‌ای برای پیشبرد سیاست‌های خودشان تبدیل کرده‌اند. موضوع اول که اشاره کردم اینها دنبال ملت‌سازی جدید هستند. موضوع دوم این است که اینها شکست‌های جدی را بر کشور در این زمینه تحمیل کرده‌اند. از جمله کارهایی را که کرده‌اند و این خیلی مهم است، این است که الزام پناهندگان به ارائه گواهی سلامت پزشکی را در طول سالیان گذشته از بین برده‌اند. یعنی الان اتفاقی که افتاده این است که بیماری‌هایی همچون هپاتیت، سل و ایدز در بین پناهندگان به شدت افزایش یافته است، چون گواهی سلامتی که قبلاً در قوانین قرار گرفته بود در الان برداشته‌اند و پناهنده‌ای که الان می‌خواهد بیاید، گواهی سلامت نمی‌خواهد. یکی از بزرگ‌ترین ظلم‌هایی که انجام دادند این موضوع است. در کشورهای مهاجریزیر، نمی‌آیند همه را از یک کشور و حتی یک مذهب بیاورند. در همان آلمان و آمریکا، یک سقف رعایت شده است و براساس آن سقف، مهاجر را قبول می‌کنند؛ برای اینکه یک جمعیت قومی را در دل جمعیت خودشان قرار ندهند که جمعیت خودشان را از خلوص جمعیتی بیاندازند ولی اینجا این موضوع رعایت نشده است؛ طوری که الان ۹۸ درصد پناهنده‌گانی که در ایران وجود دارند، فقط افغانستانی هستند و این عدد ۹۸ درصد خیلی عدوختن‌گانی است و اینها متشکل‌ترین گروه اقلیت را در کشور شکل داده‌اند. کار دیگری که به شدت خطرناک است، آمار رسمی که ایران به سازمان ملل داده است، این است که ایران سالانه ۲ میلیارد دلار هزینه مهاجران می‌کند که از این رقم، سالانه چیزی حدود ۲ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار فقط هزینه پزشکی این افراد خواهد شد. نکته جالب این است که کل بودجه سالانه افغانستان حدود ۳ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار است، یعنی ماسه برابر بودجه افغانستان هزینه می‌کنیم و کسی هم کمکی نمی‌کند. کار خطرناک دیگری که در طرح آمده است، این است که اجازه استملاک را به اینها می‌دهند. یعنی براساس موادی که قرار داده شده است، اتباع این اجازه را دارند که در ایران به تدریج ملک خریداری کنند و این کار به شدت خطرناکی است که در این لایحه قرار داده شده است.

به مواردی از این لایحه اشاره کردید. پایه و اساس این اقدامات چیست؟

اساس این موضوع، نیت سیاسی افرادی است که پشت آن قرار دارند. در گذشته و به‌ویژه در دولت قبل از آقای پزشکیان، بیشترین

